

Berg kirke – et dugnadsprosjekt

Av Kari S. Bøckman

I Bergområdet, som var en del av Strinda prestegjeld, var det et stort ønske om et samlingssted til kirkelig bruk. 18. juni 1937 ble så Berg kirkeforening stiftet. Foreningens formål var *“å skape og styrke menighetsbevissthet og å fremme og støtte kristent og sosialt foreningsarbeide. For å kunne gjennomføre dette, ser foreningen det som sin oppgave å reise et menighetshus, eventuelt en kirke, i Bergområdet, og når bygget er reist, drive slik at det blir et kristent kraftsentrum i vår krets”*. Medlemskontingent skulle sikre oversiktlig inntekt.

Ut fra denne målsetting har Berg kirkeforening arbeidet siden 1937. Foreningens første formann var prost Tycho Castberg. Stiftelsesmøtet ble holdt på Berg prestegård, og det var på forhånd delt ut rundt 1000 innbydelser i området. Interessen var stor, og til støtte for arbeidet ble det dannet kirkeringer, et sosialt og kristent samhold som aktiviserte mange hjem. Kirkeringenes medlemmer fikk ansvar for forskjellige arrangementer, fester og utlodninger for å skaffe midler til et fremtidig bygg.

Arbeidet for å skaffe tomt pågikk i flere år, og i mai 1943 fikk foreningen kjøpe en 2000 m² stor tomt fra Kvilhaugen gård av Hjalmar Østerås for kr 3600, men tomten var bundet til jordbruksfor-

mål frem til 1955. Husspørsmålet ble diskutert i flere år uten at noe ble avgjort.

Under krigen 1940-45 lå mye av arbeidet “på vent” - store arrangementer var ikke mulig. Men foreningen arbeidet videre, og kirkeringene samlet mange medarbeidere. I mellomtiden var det barnarbeid, søndagsskole og speiderarbeid i gang med tilhold i Berg skole.

Arbeidet for eget hus tok tid, og mismot begynte å bre seg blant medlemmene. Sokneprest Leiv Fosse var i 10 år leder i foreningen (1963-73), og skapte ny inspirasjon. Han fikk i gang ordning med gudstjenester som ble holdt på Blussuvoll skole en gang i måneden fra 1963. Ansvarlig for gudstjenesten var menighetens prester og frivillige medhjelpere.

På 1950-tallet ble tanken om småkirker en fremtredende idé i Norge, for om mulig å bygge nye kirker i Norge med private midler. I 1955 tok man opp planer om eventuelt å få bygd en småkirke i Strinda. Det ble utarbeidet et utkast, men dette ble utsatt etter skriv fra Kirke- og undervisningsdepartementet ang. avklaring av menighetsgrensene. Dette året kom det også en reguleringsplan for tomten, men usikkerhet om tomtens tilstand og eierforhold gjorde det foreløpig uklart mht. byggetillatelse. Det var

likevel et skritt nærmere idéen om å få et kirkebygg.

I 1956 hadde Berg kirkeforening 500 betalende medlemmer, og et byggefond på kr 59 500 - i 1963 hadde det steget til kr 175 600.

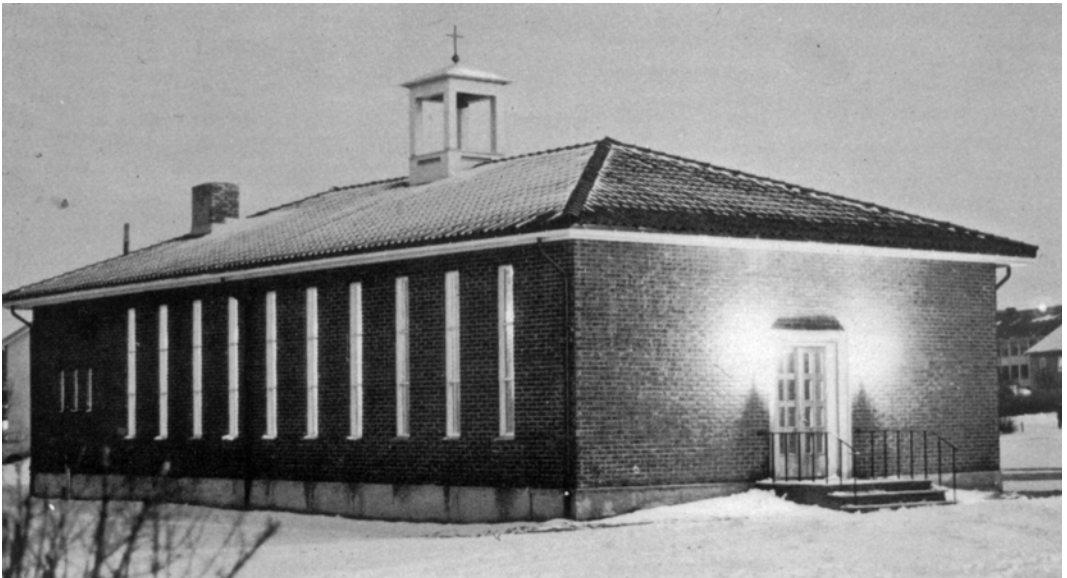
Berg arbeidskirke bygges

Etter mange års arbeid og usikkerhet og til tider mismot, ble det på årsmøtet i 1967 fremmet et forslag av Gunnar Birkeland: *"Bygg menighetshus før kapitalen synker i verdi. Menighetshuset skal kunne brukes til kirkelige handlinger. Det må skje noe før vi helt mister motet"*. En komité med Gunnar Birkeland, arkitekt Tycho Castberg, Arve Must, Leiv Fosse og Hilma Jürgens fremmet på årsmøtet i 1968 komitéens forslag, og året etter godtok bygningsrådet forsla-

get om et menighetshus som kunne benyttes til kirkelige handlinger. Det ble arbeidet videre med planene, og det ble søkt Trondheim kommune om å få føre opp et menighetshus/kirke på tomten. Byggeløyve ble innvilget, bygget godkjent av alle instanser, og lån ble tatt opp i Strindens Sparebank. Tilsynskomite, byggekomiteé og arkitekt for bygget ble oppnevnt i 1970.

Arkitekt for bygget ble Tycho Castberg. Byggekomitéen besto av Asbjørn Schiefloe, Leiv Fosse, Hilma Jürgens, Gunnar Birkeland, Sverre Skaugvold og Inge O. Utgaard. Utstyrskomiteé var Hilma Jürgens, Borghild Fosse, Ruth Birkeland og Johanne Hernes.

Kommunen hadde tidligere kjøpt tilstøtende areal til kirketomten - til park. I 1970 fikk Berg kirkeforening skjøte fra

Berg arbeidskirke fra 1972.

Kirkesalen er dekket til hyggestund på 1970-tallet.

Trondheim kommune på deler av dette arealet til kirkebygget.

Kristi Himmelfartsdag 20. mai 1971 ble en stor dag – da la biskop Tord Godal ned grunnstenen for den nye Berg arbeidskirke. Årsmøtet for Berg kirkeforening ble holdt i eget hus 12. april 1972, og Kirkelig fellestråd godkjente bygget til kirkelig bruk 16. mars 1972.

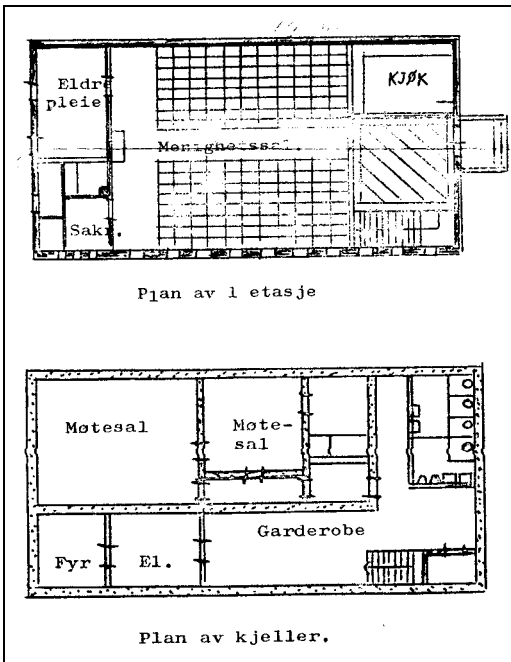
19. mai 1972 var det høytidelig innvielsesgudstjeneste ved biskop Tord Godal, med mange gjester og en glad menighet som endelig hadde fått sin kirke. Byggekommitéens arbeide var fullført, og kirken ble høytidelig overført til Berg kirkeforening som eier av kirken.

Kirken hadde en kirkesal med plass til 100, inngangsparti og kjøkken (som også fungerte som dåpsakristi) og et møterom til bruk for menighetspleiens arbeid. Dette ble brukt som

prestesakristi ved gudstjenestene. Underetasjen hadde tilflusrom, (som var påbudt), møterom, fyrrom og toaletter.

Alterduk, altersølv og krusifiks over alteret var personlige gaver gitt til kirken. Messehaket, alterantependium og prekestolklede ble utført av Husfliden i Oslo. Knyttede tepper som prydet veggene, var laget av medlemmer av kirkeforeningene. Stoler, bord og kjøkkenutstyr var bekostet av Berg kirkeforening.

I den nye kirken ble det stor aktivitet - kirken ble et samlingssted for menigheten. Alle aktiviteter som hadde vært i lånte lokaler, kunne nå flyttes til eget hus. Som eier av en privat kirke ble det store forpliktelser. Berg kirkeforening fikk ansvar for klokker, kirketjener, organist, renhold og vedlikehold. Ved gudstjenestene som var holdt på Blussuvoll skole, hadde frivillige fungert som klokkere og kirketjenere, og det var øn-

ske om at denne ordningen skulle fortsette. Fra 1974 ble lønnsmidler for organist, kirketjener og klokker, samt leie for lokaler bevilget fra Trondheim kommune. Ordningen med hjelp av frivillige i gudstjenesten fortsatte.

For å organisere driften av kirken ble det blant frivillige oppnevnt komité for bygg og vedlikehold, økonomi, utstyr og nyanskaffelser, arrangementer i kirken - og for julemessen, som var en viktig inntektskilde. Frivillige stilte opp og var med for å sikre at kirken kunne fungere best mulig, og at det var en sikker økonomi med alle de forpliktelser det innebar å være eier av et kirkehus med mange aktiviteter. Kirkeringene var fortsatt en viktig ressurs - de var en solid støtte med alle sine medlemmer som ar-

beidet trofast for kirkens arbeid, og skapte et godt sosialt miljø. Berg kirkeforening ønsket fortsatt å være eier av kirkebygget.

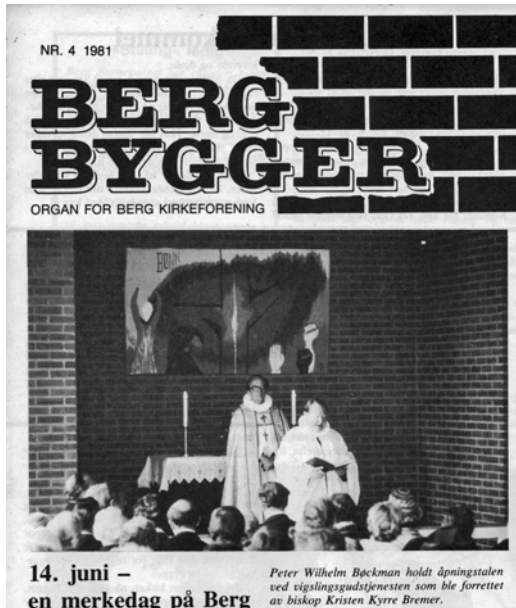
Barne- og ungdomsarbeidet fortsatte som før, og menighetspleien organiserte arbeid blant eldre med fot- og hårpleie i sitt lokale.

Kirkelig sett overflyttet kommunen Bergområdet fra Strinda menighet til Vår Frue menighet i 1976, noe som var uønsket fra Berg sin side. I menighetsrådet var det representanter også fra Berg. En av prestene i Vår Frue var knyttet til Berg arbeidskirke. Dette fungerte bra, men ønsket var hele tiden å bli egen menighet. Tanken om eget menighetsråd førte til at man tok opp tanken om kirkens fremtidige status. Kirken var for liten til å være soknekirke, og som soknekirke kunne kirken ikke være i privat eie. Dette var viktige momenter for det videre arbeidet.

Utvidelse

Berg arbeidskirke ble snart for liten. Kirkesalen var for liten på gudstjenestene, dåpsakristi og prestekontor manglet, og det ble arbeidet med planer om utvidelse av kirken.

På årsmøtet i kirkeforeningen i 1979 ble det fremmet forslag og vedtatt en utvidelse av kirken. Peter Wilhelm Bøckman ble valgt til formann i foreningen. Byggekomité ble så oppnevnt med medlemmene Peter Wilhelm Bøckman, Jo-

Kirkeforeningens utga i 1980 - 81 "Berg bygger" i forbindelse med arbeidet for utvidelsen av kirken.

han Petersen, Jan Seland, Morten Selven og Ottar Nøkleby. Arkitektfirmaet Lien og Risan utarbeidet forslag til tilbygg, og firma Per Frost påtok seg byggearbeidet. Byggesaken ble vedtatt i bygningsrådet, og et byggelån på kr 600 000 ble innvilget av Strindens Sparebank. Årsmøtet 1980 i Berg kirkeforening vedtok utvidelse av Berg kirke.

Nå startet arbeidet med å få samlet midler til utvidelse. 12. mai 1980 foregikk en stor innsamling fra dør til dør med frivillige bøssebærere, dette innbrakte kr 18 190 denne ene dagen. Alle stilte opp, dette var noe som angikk beboerne på Berg. Andre tiltak var bl.a. "Berg Bygger"- et lokalt blad utdelt på Berg, oppslag i menighetsbladet, kunstlotteri,

gaver, tilskudd fra Adolf Øiens fond og Fosses legat*.

I hele byggeperioden var kirken i bruk, unntatt 2 søndager i slutfasen. Tilbygget ble lagt i forlengelse av langvegg i det gammel kirkerommet, og denne vegggen ble revet i slutfasen av byggeperioden.

14. juni 1981 ble kirken innviet med festgudstjeneste ved biskop Kristen Kyrre Bremer med fullsatt kirke, 300 sitteplasser. Nytt i kirken var alterpartiet, med alterteppe "Bønn", vevet av Dagfrid Johnsen. Adolf Øiens Fond støttet innkjøp av nye stoler. Et øvingsorgel på Konservatoriet som ikke lenger kunne brukes der, ble gitt til kirken.

Ved utvidelsen av kirken ble kirkesalen dobbelt så stor som før, og med markert alterparti. Prestekontor med forkontor, hybelleilighet og inngangsparti kom i forlengelse av kirkens tilbygg. I undertasjen, som gikk over hele nybygningens areal, fikk man en stor møtesal. (Ved innvielsen var det plass til 250 ved bruk av alle rom.) Ellers var det maskinrom, kjøkken og handikaptalett.

Menighetens innsats når det gjaldt bygging og drift av kirke og utvidelsen av

*. Sogneprest Leiv Fosse og hustru Borghilds legat ble opprettet i 1975 med formål å yte bidrag til kirkelig arbeid i Lademoen, Vuku og Strinda menigheter med Berg arbeidskirke.

Berg kirke i 2011. Kirkesalen etter kirken ble påbygd i 1981 - med alterinnredning fra 1985. Det nederste bildet er tatt mot den eldste delen - fra 1972. Kirken fikk klokketårn i 1991. Foto: Knut L. Vik.

kirken, ble lagt merke til, både av kirkelige og kommunale instanser.

Den nye kirken ble en inspirasjon for menighetsarbeidet. Det frivillige støtteapparatet fortsatte med kirkeringer, arrangementer med utlodninger og julemesse, og med private gaver. Menighetsskole hadde stor tilslutning, likeså speider- og barnearbeidet. En tid hadde kirken sivilarbeider, senere vaktmester og vaskehjelp noen år, ellers ingen ansatte. All annen aktivitet ble fortsatt utført av frivillige medhjelpere. Kirketjenesten ved gudstjenestene har hele tiden vært dekket av frivillige.

Kirken fikk ny alterinnredning (alter, alterting, prekestol, klokkestol og døpefont) som ble innviet 7. desember 1985. Dette var tegnet av arkitekt. Chr. Ottesen. Dagfrid Johnsen vevet prekestolkleder med liturgiske symboler. I 1987 og 1988 fikk kirken også en lilla og en rød messehaker - laget av Anja Øverdal.

I juni 1987 feiret Berg kirkeforening 50 år, og da var det også 15 år siden Berg arbeidskirke ble innviet. På årsmøtet dette år fikk Berg kirkeforening sin første kvinnelige formann, Sonja Behrens.

Berg søkte om å bli egen menighet i 1989, men måtte vente inntil menighetsgrensene ble klargjort. I mellomtiden

Kirken fikk ny alterinnredning i 1985. Alterteppet "Bønn" ble vevet av Dagfrid Johnsen til innvielsen av tilbygget i 1981. Prekestolteppet er også vevet av Dagfrid Johnsen. Foto 2011: Knut L. Vik.

Dagfrid Johnsen og res. kap. Inge Torset viser fram de nye prekestolkledene Dagfrid Johnsen har vevet i 1985.

arbeidet man med å få et klokketårn, dette ville synliggjøre kirken bedre. Anbud på klokketårn ble innhentet, og klokker ble levert fra Olsen og Nauen klokkestøperi. Støtte ble gitt fra Adolf Øiens fond og Fosses legat, og i 1991 kunne julen ringes inn med nye klokker i nytt klokketårn.

Menighetsreguleringen ble avgjort, og 1. januar 1992 ble Berg tilbakeført til Strinda menighet. Til menighetsrådet velges representanter fra Strinda og Berg. Arbeidet med å bli egen menighet med eget menighetsråd fortsatte imidlertid, og prost Magne J. Bergslid var en god støtte i arbeidet for dette. 12. mai 1993 ble det sendt søknad til Trondheim kommune om at Berg arbeidskirke skulle overtas av Trondheim kommune, med de forpliktelser dette innebar.

Egen menighet

Fra 1. januar 1995 ble Berg eget sokn med eget menighetsråd. Kirkens navn ble da Berg kirke. Peter Wilhelm Bøckman ble rådets formann. Kommunen overtok kirken og innløste et pantelån kr 800 000, og fikk heretter ansvar, via kirkevergens kontor, for all drift og vedlikehold av kirken.

Med eget menighetsråd og overtakelse av kirken, ble Berg kirkeforenings forhold totalt forandret. En arbeidsgruppe fikk ansvar for å klargjøre forholdet mellom menighetsråd og kirkeforening. Hittil hadde kirkeforeningen med frivillige fungert som et menighetsråd - nå ble det andre oppgaver, i og med at menighetsrådet var eier og hadde ansvar for driften av Berg kirke. *"Menighetsrådet skal ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i menigheten..."* (Lov om Den Norske kirkes ordning). Det var viktig å fortsatt bygge på Berg kirkeforening med dens tradisjon og innsats som en *"generell komité for menighetsliv og kirkelig aktivitet"* i samspill med menighetsrådet. Noen oppgaver som vil være naturlige ble nevnt: *"Arrangere fester, julefester, julemesser, arrangementer som er sosialt, miljø- og menighetsskapende og samtidig har en økonomisk betydning for arbeidet. Diaconi har vært og bør fremdeles være en*

*viktig del av kirkeforeningens arbeide.”
... ”Det er viktig at alt arbeid skjer i samarbeid og forståelse med menighetsrådet.”*

Da det etter bispevisitasen i februar 1995 ble påpekt at dåpssakristiet trengte oppussing, var det frivillige som påtok seg dette arbeidet, og vi fikk også en fin kirkestue til møter. Handikapeis og høytaleranlegg ble anskaffet med fordeling av kostnader mellom menighetsrådet og Trondheim kommune.

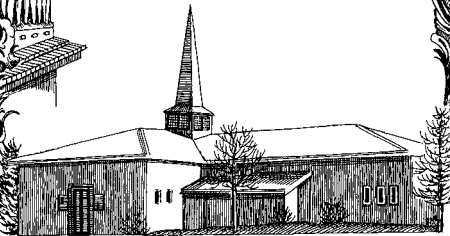
Berg og Strinda er to likestilte menigheter, med hver sine særpreg. Prestene har tjenester i begge menigheter, med sokneprest ansvarlig for hver sin menighet. Gudstjenester feires søndager i begge kirker, men i løpet av året er det noen felles gudstjenester. Arrangementer og møter er som oftest felles. Dette styrker samarbeidet og gir fellesskap over menighetsgrensene.

Nytt orgel

Det gamle orgelet var i dårlig forfatning, og et nytt var påkrevet. Menighetsrådet ba Berg kirkeforening om å stå for innsamling av midler til dette, og i 1996 ble et ”Orgelfond” opprettet.. Fagkomité, aksjonskomité og egen orgelkonto ble også opprettet. Faglig konsulent var organist Harald Rise. I arbeidet for å få nytt orgel hadde organist Knut Anders Vestad og Eva Hafsten et stort engasjement. Alle arrangementer i kirkeforeningen gikk i denne tiden til innsamling til orgelfondet - som salmekvelder, lop-

ANDELSBREV

NYTT ORGEL I BERG KIRKE

- EN INVESTERING FOR GENERASJONER-

Arbeid for nytt orgel - et andelsbrev, med plass for å sette inn kvitteringsslipp for innbetalt beløp. Andelsbrevet er ”tegnet av Ruth Waadeland fritt etter ”Fulstændig Choral-Bog” fra 1764”.

pemarked, dør-til-dør-aksjon den 9.9.1999 og julemesser. Bøsseinnsamling ga godt resultat, og et stort lotteri, med gaver fra forskjellige forretninger og private, ga også gode inntekter. Årsmeldingen 2000 viste innestående kr 664 827. I 2003 kunne det skrives kontrakt med firma Ryde og Berg, Fredrikstad, om levering av nytt orgel med en tilbudspris på kr 1 398 500. Innsamlede midler var kr 823 157, og tilskudd ble søkt om og gitt fra Adolf Øiens fond, Fosses Legat og Torstein Eckbos gavefond. Orgelet ble betalt

Det nye orgelet som ble innviet i 2004.
Foto 2011: Knut L. Vik.

uten noen støtte fra Trondheim kommune.

Orgelet ble innviet med konsert i Berg kirke 11. og 12. desember 2004. Til innvielsen hadde Knut Anders Vestad komponert en kantate med tekst av prost Magne J. Bergslid - *"Syng for Herren! Mitt hjarta, ver glad!"*. Med nytt orgel ble det bedre muligheter for konserter i kirken.

Dugnadsånd

Dugnadsånden i Berg menighet er fremdeles levende. Både i menighetsråd og kirkeforening er det mange som er vil-

lige til å gjøre en innsats. De som bor i Bergområdet, ser verdien i det å ha en kirke å samles i. Søndager har en gruppe frivillige i samarbeid med prest ansvar for at gudstjenesten blir en verdifull opplevelse. Søndagskole, barneklubb og babysang har frivillige foreldre tatt initiativ til, og tar seg av. Speiderarbeid drives som samarbeid i Strinda og Berg menigheter, ungdomsklubb er også et samarbeidsprosjekt i begge menigheter. Sangkor for voksne fra begge menigheter, (Strindakoret), har i mange år gledet menighetene både ved gudstjenester, egne arrangementer og i menighetssammenhenger.

Det er regelmessige møter på torsdager - torsdagstreff - med kulturelt og sosialt innslag en gang i måneden i hver menighet, dette skaper samhold mellom menighetene.

Diakoniutvalg, oppnevnt av menighetsrådene, er felles for Strinda og Berg menigheter. Berg har også en stor frivillig gruppe som har ansvaret for å besøke eldre i Bergområdet. Berg menighet har vært så heldig at vi kan ansette en diakoniarbeider i deltidsstilling. Dette er et svært viktig arbeid og viser menighetens arbeid utad - noe som gir gode kontaktmuligheter.

Kulturkafé tre lørdager i semesteret har musikk, foredrag og sosialt samvær på programmet, en måte å nå mennesker på. Dette har skapt interesse ut over menighetsgrenser.

Julemesse en lørdag i november er en aktiv dag med et godt sosialt aspekt, her møtes mange til en dag med godt samvær, salg og utlodning, god mat og hygge. Inntekten går, som før, til kirkeforeningens arbeid til støtte for menighetens aktiviteter og eventuelt til nyanskaffelser i menigheten.

Det er mye praktisk arbeid, som oppussing og rydding, som gjøres av frivillige. Før konfirmasjonene i mai er det en vårdugnad ute og inne.

Berg kirke er et samlingssted for oss som bor her. De som begynte arbeidet

for å bygge kirke, er borte, men nye medarbeidere har hele tiden kommet med i arbeidet. Berg kirke har alltid vært og er fremdeles omgitt av frivillige som gjør kirken til en levende kirke hvor det er godt å være. Mange gjør mye for Berg kirke - alle skulle ha vært nevnt med navn, men vi må nøye oss med å si ”takk til alle som stiller opp til arbeidet.”

Bilder og illustrasjoner er utlånt av Kari S. Bøckman når ikke fotograf er nevnt.

Kari S. Bøckman, f. 1931, har vært formann i Berg kirkeforening siden 1995.

Berg kirke 6. oktober 2011. I forgrunnen ser vi Kvilhaugen gård som Berg kirkeforening kjøpte tomt fra i 1943. Nå er det restaurant der både i innhus og uthus. Det grønne jordet i nedre høyre kant er Blussuvoll plass og ett av i alt fem tusenårssted (fra år 2000) i Trondheim. Foto: Lars Strømme.